

9. Aho, E., Pitkänen, K. & Sahlberg, P., 2006. *Policy development and reform principles of basic and secondary education in Finland since 1968*, Washington, DC: World Bank, Education WorkingPaper Series 2.
10. Tuovinen, J.E., 2008. Learning the craft of teaching and learning from world's best practice. The Case of Finland. In D. M. McInerney & A. D. Liem (Eds.), *Teaching and Learning: International Best Practice* (pp. 51-77), Charlotte, NC: Information Age Publishing.
11. Schwartz, R.B. and Mehta, D., 2011. Finland: Superb teachers –how to get them, how to use them. in M.S. Tucker (Ed.) *Surpassing Shanghai: An agenda for American education built on the world's leading systems*, 51-75, Cambridge, MA, Harvard Education Press.
12. Westbury, I., Hansen, S-E., Kansanen, P. & Björkvist, O., 2005. «*Teacher education for research-based practice in expanded roles: Finland's experience*». *Scandinavian Journal of Educational Research*, 49, 475-485.
13. Goodson, I.F., & Lindblad, S. (ed.), 2011. *Professional Knowledge and Educational Restructuring in Europe*. Rotterdam – Boston – Taipei: Sense.
14. Simola, H., Rinne, R. & Kivirauma, J., 2005. Abdication of the Education State or Just Shifting Responsibilities. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 46, (3), 247-264.
15. Antikainen, A., 2006. *In Search of the Nordic Model in Education*. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 50, (3), 229-243.
16. Kivirauma, J. & Ruoho, K., 2007. Excellence through Special Education Lessons from the Finnish School Reform. *International Review of Education*, 53, (3), 283-302.
17. OECD, 1981. *Finland. Reviews of National Policies for Education*. Paris: OECD.
18. Tuijnman, Albert C. & Hellström, Zenia (Ed.), 2001. Curious Minds – Nordic Adult Education Compared, *Nordic Council of Ministers*, Copenhagen 2001.

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2021-30-63-72>
УДК 378:17.022.1“20”

Кучинська Ірина Олексіївна,

доктор педагогічних наук, професор,

завідувач кафедри педагогіки та управління навчальним закладом

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Кам'янець-Подільський, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5025-4920>

kuchynska.iryana@kpnu.edu.ua

ЦІННОСТІ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ПРІОРИТЕТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Анотація. У статті висвітлено ключові цінності вищої освіти в умовах сучасного реформування. Підкреслено, що при формуванні ціннісних орієнтацій викладач повинен розуміти: пред'явлення цінностей студенту – реалізується як у спеціально передбачених умовах взаємодії, так і в повсякденному спілкуванні; усвідомлення цінностей – розпочинається зразу ж під час їх пред'явлення і здійснюється поступово, включаючи в себе осягнення змісту ціннісних орієнтацій, дій, а на їх

основі способів реалізації й можливі результати; прийняття усвідомленої ціннісної орієнтації – здійснюється в умовах її ідентифікації з ціннісно-смысловими утвореннями особистості студента, процесі співвіднесення ціннісної орієнтації з ієрархію суб'єктивно значущих особистісних цінностей; на етапі реалізації ціннісної орієнтації пред'являють свій потенціал, весь спектр можливостей психолого-педагогічного змісту; закріплення ціннісних орієнтацій – етап, унікальний тим, що ціннісна орієнтація, пройшовши через новий якісний процес розкриття потенційних можливостей, набуває властивості потенційної спонукальності. Розглянуто, що педагогічні технології зорієнтовані на формування системного творчого мислення і спроможності генерувати нестандартні ідеї в контексті педагогічної теорії і практики. Підкреслюється значимість критичного мислення, аналізу, індукції, дедукції в процесі системотворення. Визначається, що спільним для діяльності вищої школи є: орієнтація на самоосвіту, саморозвиток, самостійну роботу студента; децентралізація та автономія в управлінні; єдність навчання і наукових досліджень; підвищення рівня фундаментальності та гуманізації освіти; адаптація до нових потреб студентів і суспільства; розширення партнерства університетів; посилена увага до розробки змісту освітніх програм на основі зростаючої ролі комунікаційних та інформаційних технологій; єдність наукових підходів.

Ключові слова: цінності; студентська молодь; вища освіта; пріоритети; перспективи.

1. ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми. Сьогодні, як ніколи гостро постає проблема якості та ефективності вищої освіти, адже саме вона є гарантією успішного майбутнього кожної нації. Саме на початку XXI століття всі країни світу, і Україна не виняток, розробляють власні стратегії розвитку вищої освіти, модернізуючи та вдосконалюючи її. Парадигма розвитку вищої освіти, в умовах сьогодення, полягає у фундаментальній трансформації удосконалення ключових аспектів якості освіти, стратегій вироблення спільних дій, актуальних наукових підходів які домінують в різних країнах світу. Акцентується увага на певний набір правил, цінностей, законів, наукових підходів і теорій, за допомогою яких можна оцінювати якість освіти.

Цілком очевидно, що саме студентська молодь це і є майбутній потенціал країни. При цьому, університети є ключовими центрами культури, що несуть відповідальність за просвіту суспільства його розвиток та вдосконалення. Університети XXI століття приймають активну участь у процесах глобалізації, яка впливає на вищу освіту, пропонує дивовижні нові можливості для навчання і дослідження, які більше не обмежуються національними кордонами роблячи студентське життя більш насиченим, різноманітним та результативним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням розвитку і удосконалення вищої освіти в умовах сучасного реформування присвячені роботи багатьох вітчизняних вчених, таких як Андрущенко В.П., Андреев В.І., Бех І.Д., Валеев Р.Г., Гальперіна В.О., Гершунський Б.С., Горобець Ю.І., Гришкова Р.О., Євтух М.Б., Єльнікова Г.В., Карпенчук С.Г.,

Кремень В.Г., Левченко Т.І., Лозова В.І., Луговий В.І., Медведєв І.А., Огнев'юк В.О., Олійник В.В., Порев С.М., Рябова З.В., Савельєв В.Л., Саух П.Ю., Свірідов О.О., Сисоєва С.О., Степко М.Ф., Ткаченко В.М., Цехмістрова Г.С., Фоменко Н.А. та ін.

Актуальність даної проблематики не викликає заперечень. Безумовно, в умовах сучасної глобалізації та трансформацій питання розвитку системи вищої освіти є одним із важливих та пріоритетних.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Метою статті є висвітлення цінностей сучасної вищої освіти в умовах реформування. Досягнення поставленої мети зумовлює вирішення наступних **завдань**: проаналізувати пріоритетно-перспективні напрями освітньої діяльності у сучасній вищій школі; акцентувати увагу на ключових ціннісних орієнтирах в умовах сьогодення.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH FINDINGS

Коли сьогодні, ми акцентуємо увагу на важливості якісного, ефективного, інноваційного освітнього процесу безперечно, при цьому постає важливе запитання щодо *компетентності* самого науково-педагогічного працівника вишу. Крім володіння спеціально-предметними, психолого-педагогічними, комунікативними, соціокультурними компетентностями сучасний викладач вишу повинен розуміти і знати як формувати ціннісні орієнтири у студентства залучаючи при цьому *власну педагогічну творчість*. Підкреслимо, що педагогічна творчість це є вища форма активності педагога, діяльність, що породжує щось якісне нове, що вирізняється неповторністю, оригінальністю і суспільно-історичною унікальністю. Використовуючи нестандартні підходи, форми й методи, збагачуючи творчістю педагогічний процес, одночасно викладач розвиває в студентській молоді потребу до розв'язання творчих завдань, до орієнтації на вищий рівень досконалості в процесі розвитку власної особистості та різних проявів своєї діяльності, подальшого пізнання розвитку та саморозвитку, винахідливості, нестандартності, прагнення до наукового пошуку. Провідним компонентом у цьому контексті є *самоактуалізація*, що належить до бажань і потреб особистості самовдосконалюватися.

Виходячи з цього, актуальним постає питання ціннісної сфери самого педагога. Адже саме вони (цінності педагога) – це є внутрішній, емоційно освоєний регулятор його діяльності, що визначає його ставлення до оточуючого світу й до себе і як такий, що моделює зміст і характер професійної діяльності. Ось чому педагог повинен бути носієм моральності й духовності; відповідальності, совісті, культури, інтелігентності та інтелектуальності.

При формуванні ціннісних орієнтацій викладач повинен розуміти:

- пред'явлення цінностей студенту – реалізується як у спеціально передбачених умовах взаємодії, так і в повсякденному спілкуванні. Основний шлях це є природна, щоденна освітня діяльність в умовах аудиторних так і позааудиторних занять. Спеціально створені ситуації обов'язково повинні будуватися на основі свободи вибору, можливості повноцінного обговорення пропонуваніх варіантів, відсутності подавлення й авторитарності;

- усвідомлення цінностей – розпочинається зразу ж під час їх пред'явлення і здійснюється поступово, включаючи в себе осягнення змісту ціннісних орієнтацій, дій, а на їх основі способів реалізації й можливі результати. У такий спосіб формується усвідомлене спонукання, стимул, що викликає необхідні прояви особистості студента, розвиток професійно значущих якостей, стрижневих для педагогічної діяльності. Ціннісні орієнтації уже на цьому етапі набувають властивості усвідомлення й спрямовуючої функції під час вибору пріоритетів діяльності;
- прийняття усвідомленої ціннісної орієнтації – здійснюється в умовах її ідентифікації з ціннісно-смісловими утвореннями особистості студента, процесі співвіднесення ціннісної орієнтації з ієрархію суб'єктивно значущих особистісних цінностей. Дуже важливим моментом на цьому етапі є процес включення ціннісної орієнтації в структуру значущих відносин людини. В цьому випадку ціннісна орієнтація набуває смислоутворювальної функції і є не лише зосередженням смислу, але й серйозною основою для організації майбутньої професійної діяльності;
- на етапі реалізації ціннісні орієнтації пред'являють свій потенціал, весь спектр можливостей психолого-педагогічного змісту. У рамках цього етапу ціннісна орієнтація висвітлює такі свої функціональні особливості, як насиченість гуманістичним потенціалом, задоволення особистісно-професійних інтересів;
- закріплення ціннісних орієнтацій – етап, унікальний тим, що ціннісна орієнтація, пройшовши через новий якісний процес розкриття потенційних можливостей, набуває властивості потенційної спонукальності.

Зауважимо, про необхідність у даному аспекті забезпечення відповідних умов.

А саме:

- вільний розвиток позитивно значущих ціннісних орієнтацій;
- глибоке осмислення усвідомлювальної ціннісної орієнтації;
- широке співвіднесення ціннісної орієнтації із системою цінностей;
- перенесення значущих цінностей на різні життєві й професійні ситуації;
- самостійний пошук нових професійно й, особистісно прибавлених цінностей;
- виокремлення аксіологічних тенденцій в освіті;
- пошук механізмів переведення особистості зі стану «Я – реальне» в «Я – ідеальне» [2, с. 385-386].

Цінністю сучасної вищої освіти є педагог – інтелектуал, інтелігент, носій духовної культури, новатор здатний до інноваційної діяльності. Сьогодні, у своїх чисельних доповідях при наукових зустрічах вчені акцентують увагу на важливості інноваційної педагогічної діяльності, а саме – *нововведення в педагогічну діяльність зміни в зміст і технології навчання та виховання, що передбачають підвищення їхньої ефективності*. Розглядаючи педагогічні технології як такі, що зорієнтовані на формування системного творчого мислення і спроможності генерувати нестандартні ідеї в контексті педагогічної теорії і практики. В умовах сьогодення, підкреслюється значимість критичного мислення, аналізу, індукції, дедукції в процесі системотворення. Безперечно, до творчості в процесі навчання можуть спонукати всі

засоби навчання, але як такі, що генерують інтригу – компонент, який уможливорює нестандартний підхід до розв'язання проблеми: ситуація, яку неможливо розв'язати традиційним способом; формування нестандартного прогнозу; дослід, що спонукає до відкриття винаходу; засоби, що забезпечують надзвичайний характер навчальної діяльності. Отже, така творча діяльність – це форма діяльності людини або колективу – створення якісно нового, що ніколи раніше не існувало або оновлена в значній мірі за рахунок синтезу прогресивних ідей наявного досвіду.

Сучасна вища освіта повинна готувати студентство, здатних жити в глобалізованому й надзвичайно динамічному світі, сприймати його змінність як складову власного способу життя. Глобалізація, трансформаційні процеси та неперервна інформаційна змінність обумовлюють включення студента в складну систему суспільних взаємовідносин, вимагають від неї здатності до нестандартних та швидких рішень. Саме тому основна увага педагогічних колективів має приділятися подоланню консерватизму в підходах до освітньої діяльності, наявних стереотипів педагогічної праці та мислення учасників освітнього процесу. Тільки інноваційна за своєю сутністю освіта може виховати людину, яка буде жити за інноваційними законами глобалізації. *Суть інноваційної освіти*, полягає у тому, що вона орієнтована не наздоганяти минуле, а створювати майбутнє. У кращих своїх зразках вона орієнтована не стільки на передачу знань, які постійно застарівають, скільки на оволодіння базовими компетенціями, які дозволяють потім, у міру необхідності, здобувати знання самостійно. Саме тому така вища освіта має бути пов'язана з практикою більш тісно, ніж традиційна. Зауважимо, що ознаками інноваційної освіти є високий професіоналізм та компетентність майбутніх фахівців. Зазначимо, інноваційна освіта має три цілі:

- забезпечити високий рівень інтелектуально-особистісного та духовного розвитку студента;
- створити умови для оволодіння навичками наукових досліджень та виробити відповідний стиль мислення;
- забезпечити оволодіння методологією нововведень у соціально-економічній та професійній сферах.
- Основними ознаками інноваційності освіти повинні бути:
- цілеспрямовані зміни, які вносять у сферу освіти нові стабільні елементи (нововведення), що спричиняють її перехід від одного якісного стану до іншого;
- наявність специфічних особливостей, що пов'язані із соціально-психологічними та іншими аспектами педагогічної діяльності;
- інноваційні зміни можуть ініціюватися на будь-якому з рівнів освітньої системи;
- інноваційні зміни повинні здійснюватися в діяльності та мисленні всіх учасників освітнього процесу;
- інноваційні процеси у сфері освіти повинні бути неперервними та спрямованими на постійне покращення існуючої системи;

- задля забезпечення процесу постійного інноваційного оновлення освітньої сфери необхідно впроваджувати відповідні механізми управління якістю освіти;
- ефективність впровадження певної інновації значною мірою залежить від рівня сприйняття системою, яка впроваджує інновацію, інноваційних змін та наявності в ній реальних можливостей здійснення інновацій.

Надзвичайно важливо, щоб інноваційна політика вищої школи охоплювала всі види діяльності закладу, відповідала за його розвиток, підвищення конкурентоспроможності. Серед основних принципів *зовнішньої* інноваційної політики вищої школи повинні бути:

- *єдність управління науковими й освітніми процесами та їхня спрямованість на економічний, соціальний і духовний розвиток суспільства;*
- *об'єднання державного регулювання й самоврядування;*
- *формування інноваційних проектів з пріоритетних напрямів досліджень, обумовлених державною і регіональною політиками щодо інноваційного розвитку і науково-технічних досліджень;*
- *підтримка провідних учених, наукових колективів, наукових і науково-педагогічних шкіл здатних забезпечити випереджальний рівень освіти і наукових досліджень, розвиток науково-технічної творчості молоді;*
- *проведення повного циклу досліджень і розробок, що закінчуються реалізацією готових послуг і продукції;*
- *підтримка підприємницької діяльності в науковій сфері;*
- *інтеграція науки і освіти в міжнародне співтовариство;*
- *формування мережевих структур при організації інноваційної й наукової діяльності.*

Що стосується *внутрішньої* інноваційної політики закладів вищої освіти, то вона має формуватися і здійснюватися на основі таких принципів:

- *неперервний розвиток інноваційного потенціалу організації, необхідного для реалізації інновацій;*
- *комплексне здійснення інновацій, при якому всі види інновацій тісно пов'язані між собою;*
- *створення структурного підрозділу, який відповідає за формування і реалізацію інноваційної політики, стратегії;*
- *мобілізація науково-педагогічного колективу, максимальне використання фінансових, матеріальних та інтелектуальних ресурсів;*
- *матеріальне, моральне і соціальне стимулювання інноваційної активності;*
- *врахування ризиків [5].*

Отже, *інноваційна політика* як інструмент управління розвитком будь-якої організації є вирішальним чинником інноваційної діяльності, одним із важливих елементів інноваційного процесу у вищій школі, що реалізується через інноваційні проекти.

Сьогодні, ми не можемо претендувати на інноваційність в освітній сфері як що не будемо звертати увагу на такі важливі аспекти, як діджиталізація, інтернаціоналізація, створення міжнародних проектів та успішна їх реалізація та ін., тому створення сприятливого інноваційного середовища, при цьому носить першочергове значення. Створити такий мікроклімат – це, очевидно, завдання номер один будь якого закладу вищої освіти, який прагне досягнути визначних результатів в освітній діяльності.

Процеси державотворення, що відбуваються в Україні, спричинили, без сумніву, істотні перетворення в системі вищої освіти. Сучасний заклад вищої освіти повинен не просто дати студентам той чи інший обсяг знань і умінь, а й сформувати таку людину, яка здатна творчо мислити, аналізувати та приймати рішення, виробити свою позицію в житті, свій світогляд, ціннісні орієнтири, ставлення до себе та інших і вміння адаптуватися до умов життя. Це відповідно вимагає зміни *стратегії управління* процесом навчання, за якою акценти переносяться на особистість як суб'єкт навчальної діяльності. Тому постала проблема перебудови і підвищення якості та ефективності педагогічного процесу. У зв'язку з цим *освіта одержує нові філософські й методологічні передумови: демократизацію, індивідуалізацію, свободу творчості, що прямо стосується поняття гуманізації як способу, засобу **формування цінностей**. За умови саме гуманізації освіти, при побудові освітніх систем, спрямованих на забезпечення прав особистості, на розвиток, самовизначення й визнання її самоцінності, змінюється ціннісна парадигма, у якій, що особливо важливо, домінуючими, пріоритетними стають морально-етичні цінності.*

Гуманізацію вищої освіти розглядають як створення умов для самоствердження, самовираження і саморегуляції людини, для оптимізації відносин між особистістю і соціумом, забезпечення їх всебічного розвитку. Тому завдання викладача вищої школи орієнтувати майбутнього фахівця на людські цінності. Вища школа повинна давати таку освіту, яка б формувала у студентів навички самостійного навчання у майбутньому, стимулювала б у них зростання потреби щодо самоосвіти й самовдосконалення з метою власного духовно-інтелектуального зростання, освіченості й інтелігентності. Надзвичайний динамізм сучасної цивілізації, процес поглиблення інтелектуальної творчості диктують необхідність формування всебічно розвиненої, професійно грамотної, компетентної особистості. А це, в першу чергу, забезпечується *індивідуалізацією навчання та особистісним підходом*. Особистісний підхід передбачає повагу до гідності студента, розуміння і прийняття його цінностей та цілей, установок, створення максимально сприятливих умов для розкриття особистості в її всебічному самовизначенні.

Необхідно, в умовах сьогодення, звернути увагу саме на пріоритетні підходи до розвитку вищої освіти. В першу чергу важливим, на наш погляд, є актуалізація в процесі навчання компетентнісного, аксіологічного, синергетичного, системного, когнітивного, суб'єктно-діяльнісного, комунікативного, аналітичного, багатофакторного, гуманістичного, епістемологічного, креативного підходів. Важливим є врахування інтересів, потреб, здібностей та мотивації студента.

Зауважимо, якість освіти залежить від зовнішніх, внутрішніх, соціальних, політичних, культурних чинників, від здібностей суб'єкта навчання, його володіння різними видами мислення, розумових дій, за допомогою яких він може реалізувати відповідну діяльність. Якісна освіта спрямована на розвиток внутрішнього "Я" суб'єкта, на *переоцінку цінностей та пріоритетів*, на створення перспективних моделей освіти, на подолання морального нігілізму, духовного банкрутства, на *перспективні* цілі, на якісні результати, а не на засоби, підрахунки, кількісні показники. Якісна освіта адаптується до вимог і потреб суспільства, стимулює новаторські зміни в культурі і соціальному середовищі, налаштовує суб'єкта на конструктивні дії в оновленому суспільстві [3, с. 22]. Перспективними залишаються теорії, спрямовані на розвиток різних видів мислення у студента (критичного, латерального, аналітичного, продуктивного, креативного, наукового, перспективного, творчого, конструктивного), цілісної, здорової, повноцінно функціонуючої особистості, на розвиток здібностей до самостійного планування власної діяльності, до внутрішньої мотивації, прийняття рішень на основі необхідної інформації, орієнтування на навчання протягом життя, на майбутню професійну діяльність, до розвитку здорових потреб, які активізують діяльність. Безумовно важливим є сприяння свободи вибору професії, форм, змісту навчання, зменшення бар'єрів для мобільності студентів, стимулювання студентів різними дотаціями із бюджету університетів, баланс між індивідуальними та інституціональними витратами, заохочення студентів до наукової діяльності.

Науковий рівень вищої освіти України передбачає розроблення і впровадження методології і методики дослідницької роботи, створення нових системоутворюючих знань, розв'язання важливих наукових проблем. Тому сьогодні, спільним для діяльності всіх університетів XXI століття, безумовно є:

- орієнтація на самоосвіту, саморозвиток, самостійну роботу суб'єкта навчання, на безперервну освіту впродовж життя;
- децентралізація та автономія в управлінні університетами;
- синтез різних видів діяльності, особливо, активізація в університетській освіті наукової діяльності, єдність навчання і наукових досліджень;
- підвищення рівня фундаментальності та гуманізації освіти;
- адаптація до нових потреб студентів і суспільства;
- розширення партнерства університетів;
- поглиблення взаємодії між студентами, закладами освіти, економікою, роботодавцями та державою;
- посилена увага до розробки змісту освітніх програм на основі зростаючої ролі комунікаційних та інформаційних технологій;
- єдність наукових підходів;
- синтез актуальних теорій, що складають теоретичний базис університетської освіти XXI ст. [3, с. 30].

Відомі науковці В. Огнев'юк, С. Сисоєва, Т. Левченко, С. Карпенчук сьогодні акцентують увагу, що для розвитку вищої освіти необхідно мобілізувати творчий потенціал і мотивацію студента, шукати засоби збереження творчості і креативності викладачів і студентів. Рівень розвитку країни цілком очевидно залежить від якості

вищої освіти, яка є фундаментом майбутнього, високого рівня освіченості та професійної підготовки фахівців, сформованості різних компетенцій. Якість вищої освіти має будуватися на системі наукових підходів і теорій, взаємодії теорії і практики, співвідношенні навчальної та дослідницької складових, на встановленні певних закономірностей, цілеспрямованого комбінування, мобілізації інтелектуальних ресурсів та безумовно формування фундаментальних ціннісних орієнтирів сучасної студентської молоді.

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ / CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

Підсумовуючи вище наведений матеріал, підкреслимо, що інноваційний процес, педагогічна творчість, компетентність, гуманізація й демократизація, культура управління, інтелігентність та інтелектуальність студентсько-викладацького складу – це є ті цінності вищої освіти актуалізація яких сприяє реалізації тих першочергових освітніх завдань, яких ми визначаємо пріоритетними та перспективними.

Перспективним напрямом подальших досліджень є адаптація національної системи вищої освіти до європейських вимог.

5. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ТРАНСЛІТЕРАЦІЯ / REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Бех, І.Д., 2008. Виховання особистості, Київ: Либідь.
2. Карпенчук, С.Г., 2013. Філософія освіти (загальна теорія педагогіки): монографія, Київ: Видавничий Дім «Слово», 688 с.
3. Левченко, Т.І., 2017. Концептуальна парадигма розвитку вищої освіти: монографія, Вінниця: Нова Книга, 344 с.
4. Огнев'юк, В.О., Сисоєва, С.О., 2012. Освітологія: витоки наукового напрямку: монографія / за ред. В. О. Огнев'юка. Київ: ВП «Едельвейс», 336 с.
5. Огнев'юк, В.О., Сисоєва, С.О., 2017. Вступ до освітології: навчальний посібник, Київ: ВП «Едельвейс», 382 с.

VALUES OF MODERN HIGHER EDUCATION: PRIORITIES AND PROSPECTS

Iryna O. Kuchynska,

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,

Head of the Department of Pedagogy and Management of the educational institution

Kamenets-Podolsky Ivan Ogiienko National University

Kamenets-Podolsky, Ukraine

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5025-4920>

kuchynska.iryna@kpnu.edu.ua

Abstract. The article highlights the key values of higher education in the context of modern reform. It is emphasized that in the formation of value orientations, the teacher must understand: the presentation of values to the student – is realized both in specially

designed conditions of interaction and in everyday communication; awareness of values – begins immediately during their presentation and is carried out gradually, including comprehension of the content of value orientations, actions, and on their basis of ways of implementation and possible results; acceptance of conscious value orientation is carried out in terms of its identification with the value-semantic formations of the student's personality, the process of correlation of value orientation with the hierarchy of subjectively significant personal values; at the stage of implementation, value orientations show their potential, the whole range of possibilities of psychological and pedagogical content; consolidation of value orientations is a stage unique in that value orientation, having passed through a new qualitative process of revealing potential opportunities, acquires the properties of potential motivation. It is considered that pedagogical technologies are focused on the formation of systematic creative thinking and the ability to generate non-standard ideas in the context of pedagogical theory and practice. The importance of critical thinking, analysis, induction, deduction in the process of system formation is emphasized. It is determined that common to the activities of higher education are: focus on self-education, self-development, independent student work; decentralization and autonomy in management; unity of teaching and research; increasing the level of fundamentality and humanization of education; adaptation to new needs of students and society; expanding university partnerships; increased attention to the development of the content of educational programs based on the growing role of communication and information technologies; unity of scientific approaches.

Keywords: values; student youth; higher education; priorities; perspectives.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Bekh, I.D., 2008. *Vykhovannia osobystosti* [Education of personality], Kyiv: Lybid.
2. Karpenchuk, S.H., 2013. *Filosofiiia osvity (zahalna teoriia pedahohiky)* [Philosophy of education (general theory of pedagogy)]: monohrafiia, Kyiv: *Vydavnychi Dim "Slovo"*, 688.
3. Levchenko, T.I., 2017. *Kontseptualna paradyhma rozvytku vyshchoi osvity* [Conceptual paradigm of higher education development]: monohrafiia, Vinnytsia: *Nova Knyha*, 344.
4. Ohneviuk, V.O., Sysoieva, S.O., 2012. *Osvitohiia: vytoky naukovoho napriamu* [Osvitology: the origins of the scientific direction]: monohrafiia / za red. V. O. Ohneviuka, Kyiv: *VP "Edelveis"*, 336.
5. Ohneviuk, V.O., Sysoieva, S.O., 2017. *Vstup do osvitolohii* [Introduction to education]: navchalnyi posibnyk, Kyiv: *VP "Edelveis"*, 382.